BIBLIOTECA MARCEL·LÍ DOMINGO
Recull de premsa local i comarcal

El director de les excavacions, David Garcia, mostra el funcionament d'una clepsidra, objecte religiós trobat al jaciment. FOTO: J. JOAQUIM BUJ

L'apunt
Centres de culte

Un dels àmbits que s'ha acabat d'excavar enguany és un espai religiós, descobert en campanyes anteriors, on hi havia una fosa amb dos betils: dues pedres que representen dos déus (un masculí i l'altre femení). En l'antiguitat, la pràctica de l'adoració de pedres estava estesa pel Llevant Mediterrani i eren considerades la llar d'un déu

En el mateix espai també s'ha trobat una clepsidra, recipient que s'usava per fer libacions (ritual religiós que consisteix en l'aspersió d'aigua o d'una beguda com a ofrena a una divinitat o un difunt).

Aquest no és l'únic lloc de culte que podria haver-hi al jaciment, ja que s'ha començat a excavar un àmbit orientat cap a la sortida del sol al solstici d'estiu. Els arqueòlegs "tenen esperances" que pugui ser un temple fenici.

Patrimoni

El jaciment de Sant Jaume podria ser la factoria fenícia més al nord del Mediterrani

L'equip d'arqueologia, que porta 25 anys excavant l'assentament, apunta la hipòtesi que es tracta d'una base de producció i comerç dels pobles del Pròxim Orient ara fa 2.800 anys

J. JOAQUIM BUJ ALFARA
ALCANAR

Si es confirma la hipòtesi que, finalment, el Grup de Recerca en Arqueologia Protohistòrica de la Universitat de Barcelona (GRAP-UB) ha decidit fer pública, canviaria la interpretació de la protohistòria en aquesta banda de la Mediterrània. Així de contundent es mostrava ahir David Garcia, el director de les excavacions al jaciment de Sant Jaume-Mas d'en Serrà, a Alcanar, davant del centenar de participants en la jornada anual de portes obertes en el mateix enclavament.

Els elements que s'han anat descobrint al llarg de les 25 campanyes realitzades deixen cada vegada més clar que podria tractar-se d'una factoria fenícia. I no només això, «es tractaria de la factoria situada més al nord de la Mediterrània, fins ara es creu que les més septentrionals s'ubicarien a Eivissa i Oriola (Baix Segura)», ressalta David Garcia.

L'arqueòleg va més enllà i destaca que «250 anys abans que els grecs fessen les seues colònies a l'Empordà, els fenicis ja s'haurien establert al Sénia i l'Ebre, al sud de Catalunya. Això seria un canvi molt gran en la interpretació del passat català i comportaria la reescriptura de la història i un impacte transcendental en la recerca internacional».

Les principals evidències que fan pensar en una obra fenícia serien les bases de les torres quadrades (de 7,5 metres d'alçada aleshores), el forn de més d'un metre de diàmetre, la ceràmica, la porta d'accés amb un sistema defensiu de la regió de Síria i Babilònia, la claveguera i, sobretot, els fonaments que s'han trobat a sota de l'assentament. Aquestes estructures evidencien que la construcció es va fer a partir d'un plànol previ, com els que hi havia a Egipte o Líbia. Per al GRAP, «quan els fenicis van trobar que aquest era el lloc ideal perquè hi havia fonts d'aigua, a més visibilitat amb els altres jaciments i les vies de comunicació van transformar el turó fent els fonaments descrits al plànol sobre el qual edificarien la fortalesa».

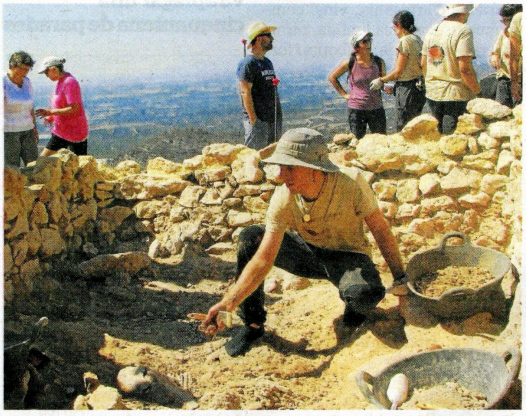

Un dels membres del GRAP cerca els pondus o pesos per tensar els telers que s'emmagatzemaven a Sant Jaume. FOTO: J. JOAQUIM BUJ

Comerç internacional

Els 1.500 pondus o pesos de teler trobats a Sant Jaume (cada teler necessitaria uns 25 pondus) fan evident que es tracta d'un lloc on s'emmagatzemaven els telers plegats, quan no s'utilitzaven per teixir roba. Aquesta feina es realitzaria al jaciment de la Moleta del Remei (Alcanar) que, a més, era el més gran en aquella època entre Castelló i Marsella, amb uns 900 habitants. Sant Jaume, molt més petit, estaria ocupat durant prop de 200 anys per una dotzena de persones.

La roba es tintaria a Eivissa o Huelva i es vendria a preus cars als territoris del Pròxim Orient. Per tant, es tractaria d'una xarxa de comerç internacional, fruit dels acords entre indígenes i fenicis. Els comerciants orientals portarien vi, desconegut a la Península, a canvi del plom de l'interior del Maestrat, l'Ebre i el Priorat, a més de la roba de llana que s'elaboraria en aquesta possible factoria.

Font: biblioteca.tortosa.cat